

AQUASEARCH OVA ApS
Siljeager 1
7300 Jelling

torben@aquasearch.dk

Tilsynsrapport 2017 – Mølbjerg Dambrug

Kommunen skal føre tilsyn med virksomheders miljøforhold¹. Derfor blev der den 12. oktober 2017 udført et varslet miljøtilsyn på Mølbjerg Dambrug.

Til stede ved tilsynet var:

- Torben Nielsen, forpagter af Mølbjerg Dambrug
- Kristian Mandsberg Nielsen, biolog ved Struer Kommune
- Laurits Therkildsen, konsulent for Struer Kommune

Dambruget drives under CVR-nummer 29637822.

Dambruget ejes af Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.

DATO
20-10-2017

JOURNALNUMMER
09.02.15-K08-3-17

RÅDHUSET, PLAN OG MILJØ
ØSTERGADE 13
7600 STRUER

E: TEKNISK@STRUER.DK
T: 96848484

SAGSBEHANDLER:
KRISTIAN MANDSBERG NIELSEN
T: 96848438

¹ Jf. § 65 i lov nr. 358 af 6. juni 1991 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven) med senere ændringer.

Der skal følges op på følgende:

- Det indskræpes, at der fremover maksimalt må indvindes 11,1 liter grundvand pr. sekund fra boring.
- Det indskræpes, at bundfældningsbassinet og bagkanalen skal oprenses inden den 15. december 2017. Fremover skal bundfældningsbassinet oprenses mindst en gang om måneden.
- Det indskræpes, at slamdepoter skal være indrettet, så der ikke sker overløb eller udsivning af vand til vandløb og søer, og at slamdepoter kun må have afløb til bundfældningsbassin eller andet rensningsanlæg. Det betyder, at der ikke må opbevares slam i de to små damme, da overløb fra dammene ikke løber til dambrugets bundfældningsbassin.
- Det henstilles, at døde fisk skal opbevares i en lukket beholder. Det betyder, at den gamle beholder til opbevaring af døde fisk skal tømmes ved førstkommande lejlighed, og at den fremadrettet ikke må anvendes til opbevaring af døde fisk, da det er vurderet, at den ikke lever op til bekendtgørelsens krav om tæthed.
- Du opfordres til hurtigst muligt at få opsat afgitring i udløbsbygværket. Ved etablering af ny afgitring skal du være opmærksom på kravene i den nye dambrugsbekendtgørelse.

Se uddybning nedenfor.

Miljøgodkendelse mv.

Dambruget har en afgørelse om miljøgodkendelse af 16. november 2012, som er hjemvist til fornyet behandling i kommunen ved Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 28. maj 2014.

Dambruget er derfor reguleret efter hidtidige tilladelser samt dambrugsbekendtgørelsen fra 2006².

Dambruget har en afgørelse om tilladt foderforbrug fra 28. februar 1990 meddelt efter § 2 i bekendtgørelse om ferskvandsdambrug. Afgørelsen er stadfæstet 22. maj 1990.

Dambruget har en vandindvindingstilladelse fra 16. november 2012 til indvinding af grundvand meddelt efter §§ 20 og 22 i vandforsyningsloven.

Foderforbrug/produktion

Det maksimalt tilladte foderbrug er på 48 tons årligt, jf. afgørelsen om tilladt foderforbrug. Dambruget har, siden det blev reduceret i størrelse, været reguleret med maksimalt 8 tons foder pr år. Ifølge årsindberetningen er der brugt i alt 3,5 tons foder i 2016. Det vurderes ud fra årsindberetningen og en betragtning af dambrugets primære driftsform, at minimum 2,5 tons af denne fodermængde er brugt til moderfisk.

Ifølge bilag 2 til bekendtgørelse om ferskvandsdambrug skal produktionen med undtagelse af produktion af moderfisk tilrettelægges, således at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 1,0. Foderkvotienten var ifølge årsindberetningen 0,19 (1 tons foder til produktion/5,3 tons produceret fisk) i 2016.

Vandforbrug

Det maksimale tilladte vandindtag er 250.000 m³/år, svarende til 7,9 liter pr. sekund i gennemsnit.

Der må maksimalt indvindes 40 m³/time, svarende til 11,1 liter grundvand pr. sekund, ifølge dambrugets vandindvindingstilladelse.

Der skal være etableret et Thompson-overfald (udsparing i form af retvinklet trekant) til kontrol af indvindingsmængden, og der skal føres journal over de indvundne vandmængder, jf. vilkår 2 i vandindvindingstilladelsen.

Oplysninger om den indvundne vandmængde i hvert kalenderår skal indsendes til kommunen inden den følgende 1. februar.

² Bekendtgørelse nr. 1325 af 20. november 2006 om ferskvandsdambrug. Bekendtgørelsen finder anvendelse, indtil dambruget har fået meddelt miljøgodkendelse efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1567 af 7. december 2016 om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug.

Ved tilsynet blev det konstateret, at der ikke er etableret et måleoverfald til måling af den indvundne grundvandsmængde. Det var dog muligt at måle vandføringen fra dambrugets bagkanal til bundfældningsbassinet. Ved tilsynet var der en del grøde og alger på overløbskanten, som blev skrabet af, inden der blev målt vandhøjde ved overfaldet. Du argumenterede for, at der kunne være opstuvet en ekstra vandmængde i bagkanalen som følge af grøde og lignende på overfaldskanten. Det blev derfor først målt vandføring nogle minutter efter, at overløbskanten blev rensat.

Ved tilsynet blev der målt en vandføring på ca. 29 liter pr. sekund ved overfaldsbygværk ved udløbet til bundfældningsbassinet. Se tabel 1 nedenfor.

Tabel 1: Måling af vandføring ved tilsynet.

Parameter	Afløb til bundfældningsbassin	Tilladt vandindtag	Krav overholdt? (ja/nej)
Bredde (cm)	200	-	-
Vandhøjde (cm)	2	-	-
Vandføring (l/s)	29	11,1	Nej

Det vurderes, at der kan være tilført dambruget vand fra indsivende grundvand på selve dambruget, og at der kan have været en mindre opstuvning i bagkanalen som følge af grøde og lignende på overløbskanten. Det vurderes dog ikke at, at dette kan ændre vandføringen målt ved udløbet til bundfældningsanlægget med ca. 20 liter pr. sekund.

Det indskærpes, at der fremover maksimalt må indvindes 11,1 liter grundvand pr. sekund fra boring.

Ved en overløbskant på 200 cm bredde, vil en vandhøjde på 1 cm svare til en vandføring på ca. 10 l/s under forudsætning af frit overfald.

Bundfældningsbassin

Bundfældningsbassinet skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden, og større slamansamlinger skal fjernes straks ifølge bilag 4.2, pkt. 6, i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev slamlaget på bunden af bundfældningsbassinet kontrolleret. Se oplysninger vedrørende bundfældningsbassinet i tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Kontrol af bundfældningsbassin.

Parameter	Måling/Kommentar
Dybde (m)	Ikke målt
Bredde (m)	7
Længde(m)	13
Oprensningsmetode	Ikke oplyst
Slamlag ved tilsyn (cm)	Ikke målt
Seneste oprensning (dato)	Et år siden
Oprensningsinterval overholdt? (Ja/Nej)	Nej

Ved tilsynet oplyste du, at bundfældningsbassinet ikke er blevet tømt det sidste år. Der kunne visuelt konstateres store mængder aflejret materiale og grøde i både bundfældningsbassin og bagkanal.

Der er i tilsynsbrevet for tilsynet i august 2016 skrevet, at bundfældningsbassin og bagkanal skal tømmes, og at der skal indsendes ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, såfremt du ønsker at oplægge slam og andet sediment fra bagkanal og bundfældningsanlæg til afvanding på § 3 beskyttede arealer.

Der er endnu ikke indsendt ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3 i forhold til midlertidigt oplag af slam.

Se i øvrigt afsnit vedr. slam nedenfor.

Det indskærpes, at bundfældningsbassinet og bagkanalen skal oprenses inden den 15. december 2017. Fremover skal bundfældningsbassinet oprenses mindst en gang om måneden.

Der må ikke udledes en større vandmængde fra dambruget, end rensningsanlæggene er dimensioneret til, jf. § 7 i dambrugsbekendtgørelsen. Vand fra dambrugsdriften skal have en opholdstid i bundfældningsbassinet på minimum 25 minutter, før det udledes til vandløbet, og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet må ikke overstige 2,5 cm/s, jf. bekendtgørelsens bilag 4.

Ved hjælp af luftfoto (fra 2016) er bundfældningsbassinets længde og bredde målt til henholdsvis 13 og 7 m, hvilket giver et areal opmålt til 91 m². Med en teoretisk gennemsnitsdybde på 0,5 m har bassinet således et rumfang på i alt 46 m³ og et tværsnitsareal på 3,5 m².

Hvis du er uenig i de nævnte dimensioner af bundfældningsbassinet, bedes du kontakte mig.

Ved tilsynet målttes en vandføring på ca. 29 liter per sekund ved udløbet fra bundfældningsbassinet.

Under forudsætning af laminart flow gennem bundfældningsbassinet er opholdstiden 26 minutter³ og vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet 0,8 cm/s⁴ ved et flow på 29 l/s og en dybde på 0,5 m.

Bundfældningsbassinet vurderes således at være dimensioneret, så det lever op til kravene.

Ilt og egenkontrolprøver

Iltmætningen i dambrugets afløbsvand skal altid være mindst 60 %. Såfremt iltmætningen ved indløbet er 70 % eller derunder, må iltmætningen dog reduceres med maksimalt 10 % af fuld iltmætning, jf. bilag 3, pkt. 3 i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev iltindholdet i afløbsvandet målt. Se tabel 3 nedenfor.

Tabel 3: Iltmålinger i afløbsvand

Målested	Iltmætning (%)	Krav overholdt? (Ja/Nej)
Afløb	88	Ja

Der skal udtages 2 egenkontrolprøver årligt i perioden april til oktober, jf. § 14, stk. 1 i dambrugsbekendtgørelsen. Indretning og drift af dambrug skal sikre, at koncentrationen af modifieret BI₅, suspenderet stof, totalfosfor, ammoniumkvælstof og totalkvælstof i ufiltreret vand fra dambrugets indløb til udløb maksimalt forøges med de værdier, som fremgår af bilag 3, pkt. 1 i dambrugsbekendtgørelsen.

Der er udtaget 2 egenkontrolprøver i 2017. Se data for prøverne i tabel 4 nedenfor.

³ $46.000 \text{ l} / (29 \text{ l/s} \times 60 \text{ s/min}) = 26 \text{ min}$

⁴ $(29 \text{ l/s} \times 1.000 \text{ cm}^3/\text{l}) / (3,5 \text{ m}^2 \times 10.000 \text{ cm}^2/\text{m}^2) = 0,8 \text{ cm/s}$

Tabel 4: Gennemsnitlig udledning jf. egenkontrolprøver fra 2017.

Parameter	Gennemsnit	Krav	Krav overholdt? (ja/nej)
BI ₅ (mg/l)	1,35	≤ 1,0	Nej
Suspenderet stof (mg/l)	2,0	≤ 3,0	Ja*
Totalfosfor (mg/l)	0,08	≤ 0,05	Nej
Ammoniumkvælstof (mg/l)	0,35	≤ 0,4	Ja
Totalkvælstof (mg/l)	1,88	≤ 0,6	Nej
Iltmætning indløb (%)	4	-	-
Iltmætning udløb (%)	88	≥ 60	Ja

* Gennemsnit overholdt, 1 ud af 2 overskredet (107%).

Prøverne overholder udledergrænseværdierne for ammoniumkvælstof og iltmætning i udløb.

Prøverne overskrider udledergrænseværdierne for organisk stof (målt som BI₅), suspenderet stof, totalfosfor og totalkvælstof betragtet enten som gennemsnit over året og/eller som overskridelser i en eller flere egenkontrolprøver.

Afgitring

Dambruget anvender udelukkende vand fra boring, og der er derfor ingen krav om afgitring i indløb.

Ved tilsynet blev det konstateret, at der ikke er afgitring i udløbsbygværket. Der er også ved tilsynet i 2015 konstateret manglende afgitring i udløbet.

Du opfordres til hurtigst muligt at få opsat afgitring i udløbsbygværket. Ved etablering af ny afgitring skal du være opmærksom på kravene i den nye bekendtgørelse.

Udløbsbygværket eller udløbskassen var i øvrigt placeret langt ude i selve vandløbet. Dette kan skyldes, at vandløbet har gravet noget af brinken ved siden af udløbskassen væk, eller at udløbskassen arbejder sig ud i vandløbet. Der vurderes at være en risiko for, at hele udløbskassen og dermed afgitring kan blive revet løs og ført ned af vandløbet.

Senest i forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget, skal udløbskassen sikres mod dette, og udløbet skal flugte med vandløbsbrinken.

Faunaprøver

Faunaprøverne for begge stationer i Vasens Bæk er i 2017 beregnet til at være DVFI 5, ligesom det var tilfældet i 2016.

Medicin og hjælpestoffer

Dambruget har endnu ikke en miljøgodkendelse, som regulerer anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ifølge årsindberetningen for 2016 er der anvendt følgende hjælpestoffer:

- 9 kg blåsten.
- 100 kg formalin (23,4%).

Desuden er der i 2016 anvendt følgende efter anvisning fra dyrlæge:

- 1 kg Tribriksen Forte Vet 40% til behandling af rødmundssyge.

Driftsjournal

Der skal føres driftsjournal, som skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag 5, jf. § 12 i dambrugsbekendtgørelsen.

Ved tilsynet blev der oplyst, at der føres driftsjournal for Mølbjerg Dambrug på samme måde som på Fousing Dambrug. Driftsjournalen blev ikke kontrolleret ved tilsynet.

Slam

Ifølge § 9 i dambrugsbekendtgørelsen skal slamdepoter indrettes med bund og sider udført således, at der ikke sker overløb eller udsivning af vand til vandløb eller søer, og slamdepoter må kun have afløb til bundfældningsanlæg eller andet rensningsanlæg.

Ifølge årsindberetningerne for 2015 og 2016 er der ikke bortkørt slam i de to år.

Ved tilsynet i august 2016 er det konstateret, at der ikke er et slamdepot på dambruget, og at der ikke er tømt bundfældningsbassin siden 2015.

Det fremgår af tilsynsrapporten for tilsynet i august 2016, at der skal indsendes en ansøgning om dispensation efter § 3 i naturbeskyttelsesloven med henblik på at finde en placering til afvanding af slam. Det er henstillet i det tilhørende tilsynsbrev, at der senest d. 1. december 2016 indsendes ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er endnu ikke indsendt ansøgning.

Ifølge samme tilsynsrapport skal bundfældningsbassin og bagkanal tømmes, slammet skal analyseres og bortskaffes umiddelbart efter sagen vedr. dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 er afgjort af naturgruppen ved Struer Kommune. Se afsnit længere oppe vedr. bundfældningsbassin.

Struer Kommunes naturgruppe har d. 14. september 2016 besigtiget arealerne omkring dambrugets bundfældningsbassin med henblik på at udpege et egnet område til afvanding af slam. Notatet er sendt til dig efterfølgende. Der er i notatet blev anvist et område umiddelbart vest for dambrugets jorddamme (benævnt Areal 2), hvor der uden dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 kan oplægges slam til afvanding under forudsætning af, at det afvandede vand løber tilbage til dambrugets damme eller kanaler. Der er i samme notat anvist et område umiddelbart nord-nordøst for bagkanal og bundfældningsbassin (benævnt Areal 1 i tidligere fremsendte notat) som er omfattet af § 3 beskyttelse, men hvor der muligvis kan meddeles dispensation efter en konkret ansøgning.

Du oplyste ved tilsynet, at der for ca. et år siden er oprenset slam på dambruget, som derefter er ført til den nordligste af de to små damme, der ligger ca. 25 meter sydvest for parkeringspladsen. Den anden dam modtager vand fra søen sydvest herfor. Ved tilsynet kunne det konstateres, at der er et afløb fra begge damme. Du fortalte på tilsynet, at afløbene sandsynligvis går til Kilen, men at den præcise rørføring ikke er kendt.

Det indskærpes, at slamdepoter skal være indrettet, så der ikke sker overløb eller udsivning af vand til vandløb og søer, og at slamdepoter kun må have afløb til bundfældningsbassin eller andet rensningsanlæg.

Det betyder, at der ikke må opbevares slam i de to små damme, da overløb fra dammene ikke løber til dambrugets bundfældningsbassin.

I forbindelse med miljøgodkendelse af dambruget skal der findes en løsning på placering af et permanent slamdepot.

Der er d. 20. februar 2017 indgået en skriftlig aftale mellem AquaSearch Farm ApS (nu AquaSearch Ova ApS) og NOMI4S, Hjernvej 19, 7500 Holstebro om modtagelse af dambrugsslam fra Fousing Dambrug og Mølbjerg Dambrug. Aftalen er betinget af "konventionelle" forureningsgrader, indhold af tungmetaller m.v.

Affald

Døde fisk skal optages mindst en gang dagligt ifølge § 10 i dambrugsbekendtgørelsen. Fiskene skal opbevares i lukket plast- eller metalbeholder, indtil de føres til destruktion- eller forbrændingsanstalt.

I tilsynsbrevet for tilsynet i august 2016 er det indskærpet, at dambruget skal udskifte den gamle beholder til opbevaring af døde fisk med nye beholdere med tætsluttende låg senest d. 1. december 2016, da den gamle beholder vurderes ikke at være tæt.

Ved tilsynet blev det konstateret, at der var nedgravet nye beholdere til døde fisk, men at den gamle beholder stadig var i brug.

Det henstilles, at døde fisk skal opbevares i en lukket beholder. Det betyder, at den gamle beholder til opbevaring af døde fisk skal tømmes ved førstkomende lejlighed og at den fremadrettet ikke må anvendes til opbevaring af døde fisk, da det er vurderet, at den ikke lever op til bekendtgørelsens krav om tæthed.

Olietanke

Der er ikke registreret olietanke i BBR på matriklen.

I øvrigt

Kommunen skal ud fra tilsynet offentliggøre en tilsynsrapport, der beskriver, om virksomheden overholder de love, regler og afgørelser, der er ført tilsyn med. Offentliggørelsen sker digitalt på Danmarks Miljøadministrations hjemmeside <https://dma.mst.dk/>.

Tilsynet er omfattet af brugerbetaling.

Hvis du har spørgsmål vedrørende tilsynet eller miljøforhold i øvrigt, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Kristian Mandsberg Nielsen
Biolog

Kopi til

Ejer Asta Hvelplund Christensen, Kjærgårdsmøllevej 3, 7600 Struer.